

وضعیت موجود و شاخص های استعدادیابی هندبال سالنی مردان از دیدگاه مربیان نخبه کشور^۱

دکتر علی محمد امیرتاش^۱

۱- دانشگاه تربیت معلم تهران

چکیده

موضوع تحقیق حاضر توصیف وضعیت موجود و تدوین شاخص های استعداد یابی در رشته هندبال سالنی مردان بوده است. بدین منظور از پرسش نامه محقق ساخته که اعتبارهای صوری و محتوایی آن توسط متخصصین به اثبات رسیده و پایایی متوسط آن برای قسمت های مختلف توسط آلفای کرونباخ برابر ۰/۷۵۶ بوده است استفاده گردید. موضوع این پرسش نامه توصیف وضعیت موجود استعداد یابی کشور و همچنین پیشنهاد و رتبه بندی شاخص های استعداد یابی در زمینه های پیکرشناسی، جامعه شناسی و جنبه های تکنیکی و تاکتیکی رشته هندبال سالنی بوده است که تعداد ۱۰۵ نفر از مربیان طراز اول کشور به آن پاسخ داده اند.

نتایج آماری نشان دادند ۹۸/۱ درصد آزمودنی ها اهمیت استعداد یابی در ورزش هندبال را خیلی زیاد و زیاد دانسته اند و ۶۷/۶ درصد نیز از آن استفاده می کنند ولی اکثریت آن ها درباره روش های استعدادیابی اطلاعات شان متوسط و کمتر از آن است. اکثر آزمودنی ها، مناسب ترین سن برای استعداد یابی در هندبال را در دو سال آخر دبستان و دوره راهنمایی و جایگاه سازمانی آن را در "وزارت آموزش و پرورش" پیشنهاد کرده اند (۷۴/۷ درصد).

۸۲/۵ درصد آزمودنی ها میزان موفقیت روش های متداول استعدادیابی برای هندبال را متوسط و کمتر از آن ارزش یابی کرده اند و مهم ترین اشکالات در این زمینه را به ترتیب عدم استفاده از افراد متخصص، کمبود امکانات و عدم برنامه ریزی اصولی دانسته اند.

اولویت بندی ابعاد کلی استعداد یابی از نظر آزمودنی ها به ترتیب، ارتفاع قد در بعد پیکری، سرعت عکس العمل در بعد آمادگی های عمومی بدنی، دریافت در بعد تکنیک های انفرادی، حرکات کشوری (بیرون زدن) در بعد تاکتیک های

انفرادی، نسبت قد به وزن در بعد ترکیب بدن، اعتماد به نفس در بعد مهارت های روانی و روحیه همکاری در بعد مهارت های اجتماعی بوده اند.

واژه های کلیدی: هندبال، استعدادیابی، شاخص، پیشگویی، نیمرخ

مقدمه

جستجو برای یافتن این عوامل و به کارگیری آن ها در ورزش قهرمانی از اواخر دهه ۱۹۶۰ و اوایل دهه ۱۹۷۰، به طور عمده، در کشورهای اروپای شرقی آغاز گردید؛ اما اوج رشد و شکوفایی آن، در نتایج آلمان غربی - سابق - که با جمعیتی در حدود ۱۶/۴ میلیون نفر در بازی های المپیک به عنوان "کارخانه مدال طلای سازی" مشهور بود؛ مشاهده شد. آنها به واسطه یک شبکه گسترده و منسجم استعدادیابی به این موفقیت دست یافته بودند (هاردمن^۱ ۱۹۹۹) (۵۲).

انسان ها از جهات مختلف مانند ویژگی های جسمانی، روانی و مهارت های روان - حرکتی با یکدیگر تفاوت دارند. مباحث مربوط به تفاوت های فردی تلاش دارد تا اختلافات بین افراد را شناسایی کرده و در این بررسی ها تأثیرات وراثت و محیط را بر آن ها مشخص نماید (گنجی، ۱۳۶۹ ش) (۱۰).

یکی از عوامل ایجاد اختلاف بین افراد، "استعداد" به معنای اعم کلمه است. "استعداد" یعنی آمادگی طبیعی و یا اکتسابی برای انجام برخی از فعالیت های ذهنی یا جسمی. "استعداد" موجب تسریع در یادگیری شده و بر سطح مهارتی که از این طریق حاصل می شود، تأثیر می گذارد و بالاخره، یک عامل مهم در کارآیی و اثربخشی است (ساعتچی، مترجم، جلد دوم، ۱۳۷۵ ش) (۷).

از دیدگاه ورزش قهرمانی، نوع و کیفیت استعداد برای هر یک از رشته های ورزشی تفاوت دارد. پلتولا^۲ (۱۹۹۲) (۸۲)، معتقد است در شکل ابتدایی و اولیه خود، مسابقات ورزشی می توانند روش مناسبی برای استعدادیابی باشند، زیرا در جریان برخوردها و مبارزات ورزشی است که افراد با استعداد خود را نشان می دهند و در مقام های بالاتر قرار می گیرند. البته، باید توجه داشت که بعضی افراد که در مسابقات رشته معینی از ورزش، در رده های بالا قرار نمی گیرند می توانند در رشته های دیگر توفیق بیشتری به دست آورند. سؤال اینجاست که در کدام ورزش استعداد داشته و آن را پرورش داده اند. به این ترتیب، می توان بین استعدادیابی^۳ و پرورش استعداد^۴ تفاوت قایل شد. در واقع، بدون توجه به پرورش استعداد، شناسایی استعداد امر بیهوده ای خواهد بود (جارور^۵، ۱۹۸۲) (۲۶).

برای روشی بیشتر این اختلاف، بورگس^۶ (۲۰۰۱) (۱۶) تعریف زیر را بر پایه نظرات نویسندگان دیگر برای استعدادیابی ارائه می دهد:

- 1 - Hardman
- 2 - Peltola
- 3 - Talent Identification
- 4 - Talent Development
- 5 - Jarver
- 6 - Burgess

«استعدادیابی عبارت است از فرآیندی که توسط آن خردسالان بر پایه آزمون های معین، به سمت ورزش هایی که بیشترین شانس موفقیت را در آن ها دارند راهنمایی می شوند.»

این آزمون ها که بر اساس سطح آمادگی، میزان رشد و توانایی های زنان و مردان طراحی می شوند، می توانند سطح عملکرد آینده افراد را در رشته ورزشی مورد نظر پیشگویی کنند (پلتولا، ۱۹۹۲) (۳۰).

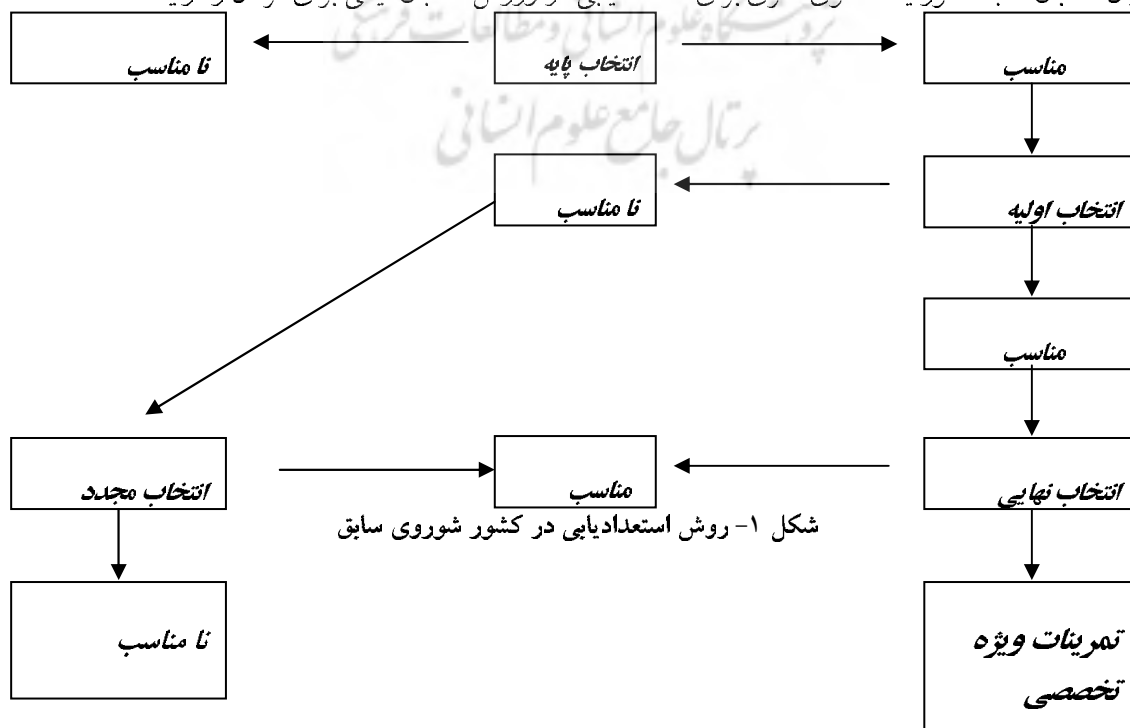
ورزش هندبال، مانند سایر رشته ها، استعدادها و توانایی های ویژه خود را نیاز دارد. پیشرفت و تحولات طبیعی نوع بشر از یک سو و افزایش دقت، اثربخشی و تکامل روش های گزینش و تمرین از سوی دیگر، لازم می سازد تا انسان و علم، هر دو بدون وقفه در جهت تکامل حرکت کنند و جامعه از آن عقب نماند.

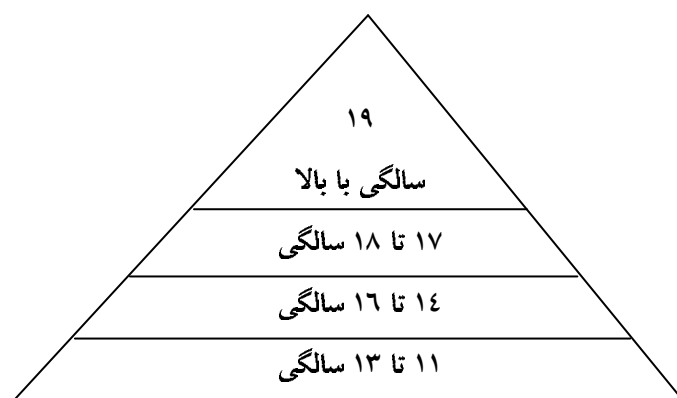
تاریخچه ی کوتاه هندبال تیمی در کشور و نتایج مسابقات بین المللی آن نشان می دهد که برای رسیدن به نتایج بهتر اقدامات بیشتری باید صورت گیرد. بخشی از این اقدامات به تأمین مربیان واجد شرایط، قسمتی به فراهم آوردن امکانات، دسته ای به زمینه سازی های فرهنگی و تبلیغاتی و بالاخره، گروهی به انتخاب و به کارگیری نیروهای انسانی و ورزشکاران مستعد و علاقمند مربوط می شود.

مطالعات متعددی درباره استعدادیابی و تهیه الگو برای آن در کشور های خارجی و در ایران صورت گرفته است که نمونه هایی از آن ها را از کشورهای شوروی (جارور، ۱۹۸۱) (۲۵)، چین (شان، ۱۹۹۲) (۳۴) و کانادا (راسل، ۱۹۸۹) (۳۲)، همچنین الگوهای آقاعلی نژاد (۱۳۷۹) (۱) و هادوی - امیرتاش (۱۳۷۸) (۱۱) به ترتیب در شکل های ۱ تا ۵ در زیر ارایه می شود.

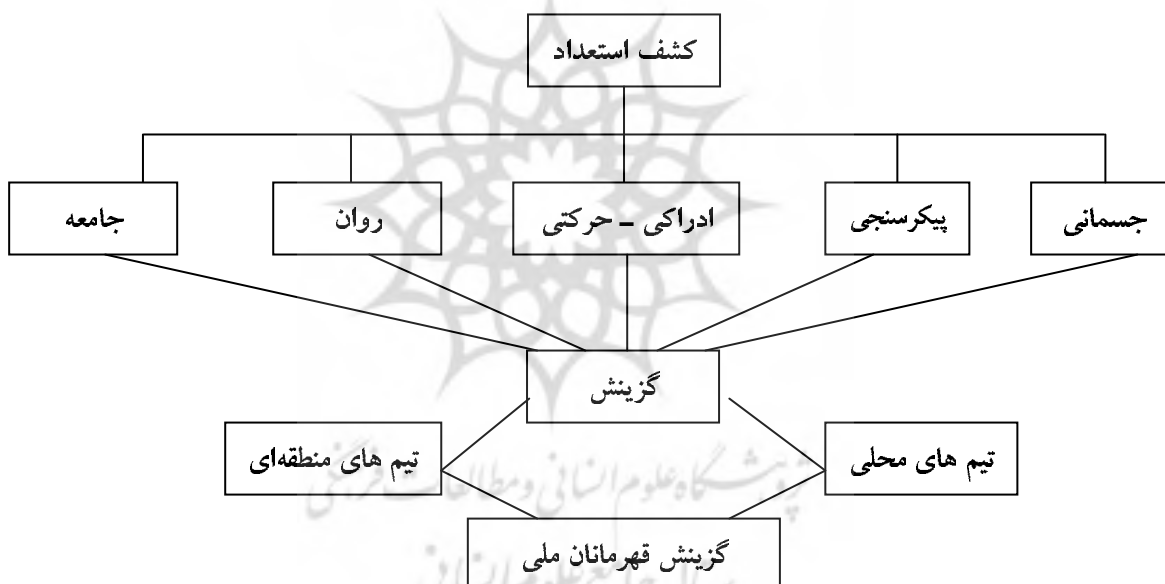
مقاله حاضر در نظر دارد وضعیت موجود استعدادیابی در ورزش هندبال تطمی را در کشور توصیف کند، متغیرهای مهم اثرگذار بر کیفیت و آمادگی های قهرمانان این رشته را مشخص سازد و نهایتاً، بر پایه ادبیات موجود و نظرات

مربیان هندبال نخبه کشور یک الگوی نظری برای استعدادیابی در ورزش هندبال تیمی برای مردان را ارایه دهد.

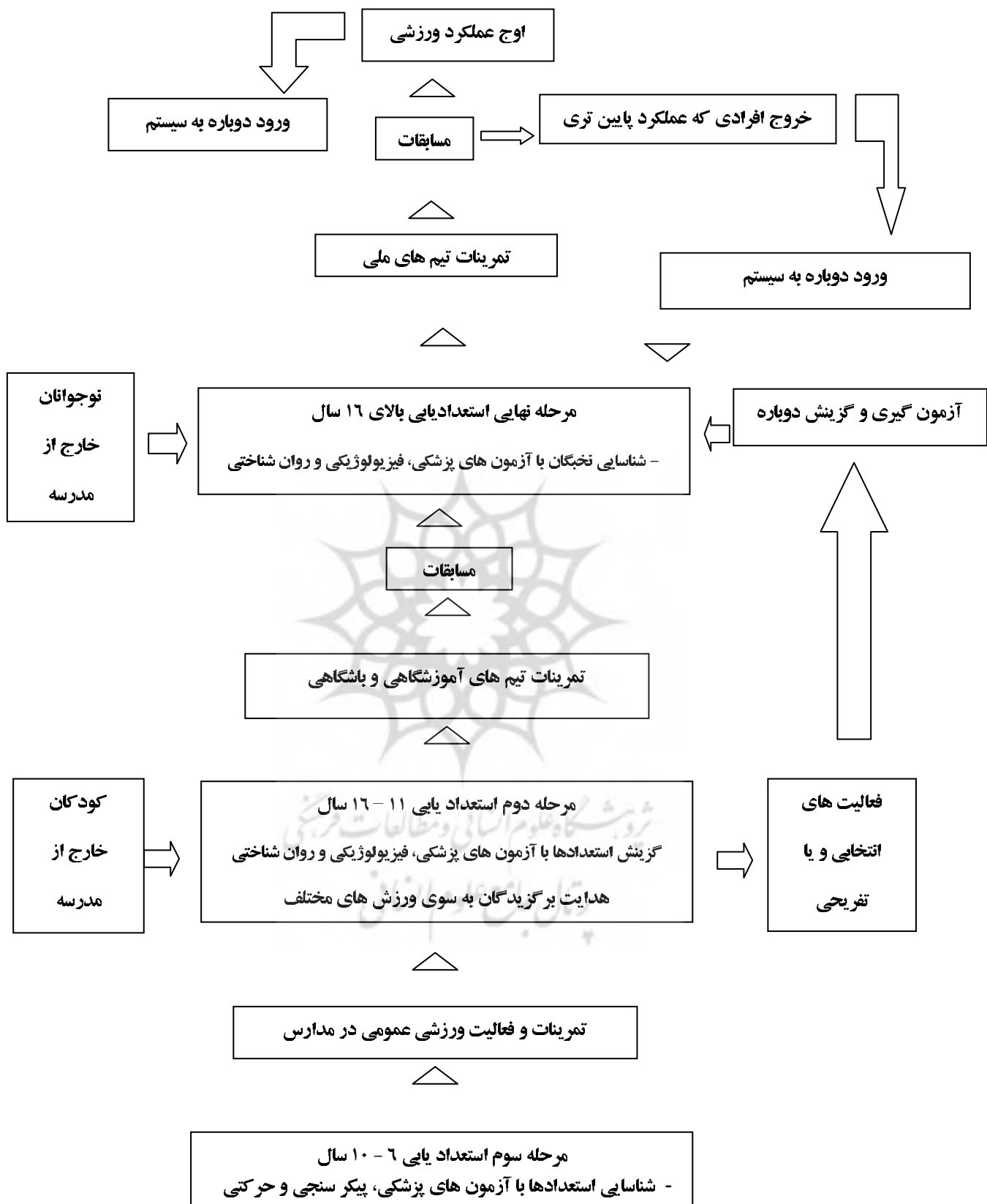

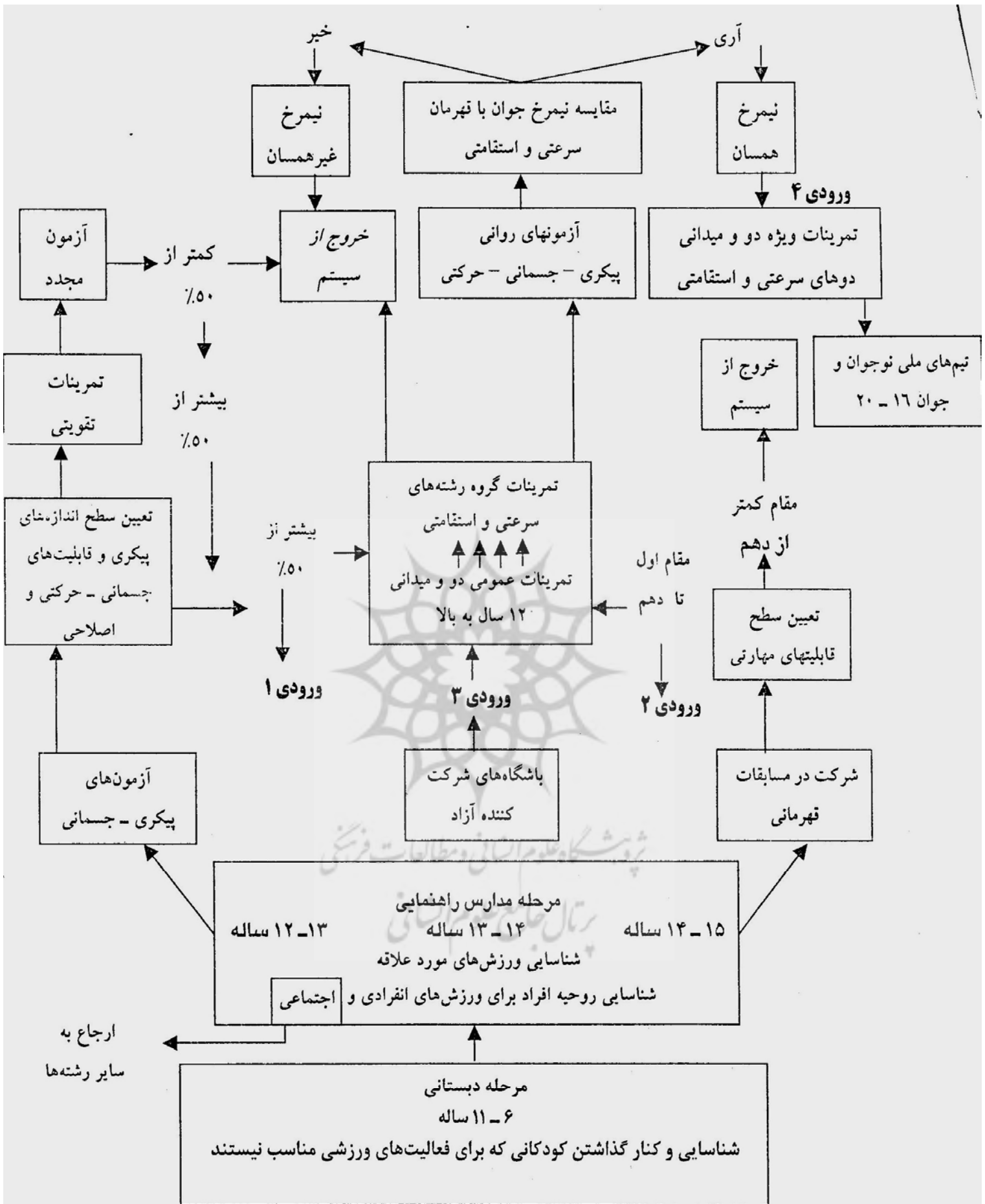
شکل ۲- روش استعدادیابی در کشور چین

شکل ۳- نحوه استعدادیابی در کانادا

شکل ۴- الگوی استعدادیابی ورزشی پیشنهاد شده برای ایران (آقاعلی نژاد، ۱۳۷۹)

شکل ۵- الگوی استعدادیابی ورزشی دو و میدانی برای ایران (شادوی - امیرتاش - ۱۳۷۸)

روش شناسی

تعداد و درصد جامعه و نمونه به شرح جدول ۱ است.

جدول ۱- تعداد و درصد جامعه و نمونه

درصد نمونه	تعداد نمونه	تعداد جامعه	تعداد و درصد درجه
۷۷/۶	۴۵	۵۸	درجه ۱ و بین‌المللی
۴۶/۲	۹۰	۱۹۵	درجه ۲
۵۳/۳	۱۳۵	۲۵۳	جمع

جامعه داوران از آمارهای رسمی فدراسیون هندبال در سال ۱۳۸۳ استخراج گردیده و نمونه‌ها افرادی بوده‌اند که در گردهم‌آبی‌های ملی مریبان در طی سال شرکت داشته‌اند و همگی پرسش‌نامه را تکمیل کرده‌اند. پرسش‌نامه مورد استفاده در تحقیق حاضر، بر اساس ادبیات موجود توسط محقق ساخته می‌شود، همکاران متخصص طرح آن‌ها را اصلاح می‌کنند و سپس اعتبارهای صوری و محتوایی آن‌ها توسط متخصصین منتخب حرفه‌ای و دانشگاهی، پس از رفع اشکالات احتمالی، مورد تأیید قرار خواهند گرفت. ثبات درونی این پرسش‌نامه نیز در جامعه مورد نظر محاسبه خواهد شد.

از نظر حفظ امانت، پرسش‌نامه‌ها بدون نام هستند؛ ضمناً برای جلب همکاری آزمودنی‌ها، هر یک از پرسش‌نامه‌ها یک‌نامه ضمیمه خواهد داشت که اهداف پژوهش را برای آن‌ها روشن خواهد کرد و راهنمایی‌های لازم را نیز برای تکمیل پرسش‌نامه در اختیارشان قرار می‌دهد.

با توجه به تنوع سؤالات پرسش‌نامه مورد استفاده ثبات درونی، خرده‌مقیاس‌های آن به شرح زیر توسط "آلفا کرونباخ" محاسبه گردید. میزان این آلفا برای بخش نظر سنجی برابر ۰/۸۴، بخش پیکرسنجی برابر ۰/۵۹، بخش آمادگی‌های عمومی بدن برابر ۰/۶۷، بخش تکنیک‌های انفرادی برابر ۰/۸۶، بخش تاکتیک‌های انفرادی برابر ۰/۸۳، بخش ترکیب بدنی برابر ۰/۳۱، بخش روان‌شناختی برابر ۰/۷۸، بخش جامعه‌شناختی برابر ۰/۸۷ و بخش ابعاد کلی برابر ۰/۸۷ به دست آمد.

از نظر متجانس بودن نوع سؤالات بخش شاخص‌های استعداد یابی، مرکب از ۷۹ سؤال در قالب هشت جدول، میزان ثبات درونی مجموع آن‌ها توسط آلفای کرونباخ محاسبه شد و برابر ۰/۹۵ به دست آمد. به این ترتیب، متوسط ثبات درونی کل پرسش‌نامه برابر ۰/۷۵۶ می‌باشد.

یافته های تحقیق

یافته های آماری پژوهش حاضر وضعیت موجود استعدادیابی در کشور و اولویت بندی متغیرهای مهم موثر در هندبال تیمی را توصیف می کنند و سپس، الگوی نظری استعدادیابی در این ورزش ارائه می گردد. وضعیت موجود استعدادیابی هندبال در کشور

جدول ۲- میزان و اطلاعات آزمودنی ها درباره روش های استعدادیابی در هندبال

مقدار	تعداد و درصد	تعداد	درصد	درصد تجمعی
خیلی زیاد	۷	۶/۷	۶/۷	۶/۷
زیاد	۴۱	۳۹/۴	۴۶/۲	۴۶/۲
متوسط	۴۸	۴۶/۲	۹۲/۳	۹۲/۳
کم	۴	۳/۸	۱۰۰	۱۰۰
جمع	۱۰۴	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

جدول ۳- نظر آزمودنی ها درباره اهمیت استعدادیابی در هندبال

مقدار	تعداد و درصد	تعداد	درصد	درصد تجمعی
خیلی زیاد	۸۰	۷۶/۲	۷۶/۲	۷۶/۲
زیاد	۲۳	۲۱/۹	۹۸/۱	۹۸/۱
متوسط	۲	۱/۹	۱۰۰	۱۰۰
زیر متوسط	۰	۰	۱۰۰	۱۰۰
کم	۰	۰	۱۰۰	۱۰۰
جمع	۱۰۵	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

جدول ۴- میزان استفاده آزمودنی ها از روش های استعدادیابی در انتخاب بازیکن هندبال

میزان	تعداد و درصد	تعداد	درصد	درصد تجمعی
همه اوقات	۱۵	۱۴/۷	۱۴/۷	۱۴/۷
اکثر مواقع	۵۴	۵۲/۹	۶۷/۶	۶۷/۶
بعضی اوقات	۲۸	۲۷/۵	۹۵/۱	۹۵/۱
گاهی	۳	۲/۹	۹۸	۹۸
هیچ گاه	۲	۲	۱۰۰	۱۰۰
جمع	۱۰۲	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

جدول ۵- رده سنی مناسب استعدادیابی در هندبال از نظر آزمودنی ها

رده سنی	تعداد و درصد	تعداد	درصد	درصد تجمعی
قبل از دبستان	۳	۲/۹	۲/۹	۲/۹
سه سال اول دبستان	۱۰	۹/۶	۱۲/۵	۱۲/۵
دو سال آخر دبستان	۶۱	۵۸/۷	۷۱/۲	۷۱/۲
دوره راهنمایی	۳۰	۲۸/۸	۱۰۰	۱۰۰
دبیرستان			۱۰۰	۱۰۰
جمع	۱۰۴	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

جدول ۶- وجود واحدهای اختصاصی استعدادیابی هندبال در شهر - شهرستان

نظر	تعداد و درصد	تعداد	درصد	درصد تجمعی
بلی	۱۲	۱۳/۵	۱۳/۵	۱۳/۵
به صورت مقطعی و نامنظم	۲۰	۲۲/۵	۳۶	۳۶
خیر	۵۷	۶۴	۱۰۰	۱۰۰
جمع	۸۹	۱۰۰	۱۰۰	۱۰۰

جدول ۷- ارزش یابی آزمودنی ها از کارآیی واحدهای تخصصی استعدادیابی هندبال

درصد و تعداد	تعداد	درصد	درصد تجمعی
خیلی خوب	۵	۱۵/۶	۱۵/۶
خوب	۱۰	۳۱/۳	۴۶/۹
متوسط	۱۳	۴۰/۶	۸۷/۵
زیر متوسط	۳	۹/۴	۹۶/۹
ضعیف	۱	۳/۱	۱۰۰
جمع	۳۲	۱۰۰	۱۰۰

جدول ۸- ارزش یابی آزمودنی ها از میزان تجربه و تخصص مسئولین واحدهای تخصصی استعدادیابی هندبال

میزان	تعداد	درصد	درصد تجمعی
خیلی زیاد	۴	۱۱/۸	۱۱/۸
زیاد	۱۲	۳۵/۳	۴۷/۱
متوسط	۱۷	۵۰	۹۷/۱
زیر متوسط	۱	۲/۹	۱۰۰
کم	۰	۰	۱۰۰
جمع	۳۴	۱۰۰	۱۰۰

جدول ۹- نظر آزمودنی ها درباره ضرورت و اهمیت امر استعدادیابی در هندبال

نظر	تعداد	درصد	درصد تجمعی
خیلی مهم	۷۳	۷۱/۶	۷۱/۶
مهم	۲۴	۲۳/۵	۹۵/۱
متوسط	۳	۲/۹	۹۸
زیر متوسط	۱	۱	۹۹
کم اهمیت	۱	۱	۱۰۰
جمع	۱۰۲	۱۰۰	۱۰۰

جدول ۱۰- نظر آزمودنی ها درباره میزان اجرای استعدادیابی در سطح کشور

درصد تجمعی	درصد	تعداد	تعداد و درصد میزان اجرا
۳	۳	۳	خیلی زیاد
۶/۱	۳	۳	زیاد
۴۰/۴	۳۴/۳	۳۴	متوسط
۷۵/۸	۳۵/۴	۳۵	زیر متوسط
۱۰۰	۲۴/۲	۲۴	کم
۱۰۰	۱۰۰	۹۹	جمع

جدول ۱۱- نظر آزمودنی ها درباره سطح هندبال ایران در مقایسه با سایر کشورهای آسیایی

درصد تجمعی	درصد	تعداد	تعداد و درصد نظر
۰	۰	۰	خیلی خوب
۹/۸	۹/۸	۱۰	خوب
۵۵/۹	۴۶/۱	۴۷	متوسط
۷۹/۴	۲۳/۵	۲۴	زیر متوسط
۱۰۰	۲۰/۶	۲۱	ضعیف
۱۰۰	۱۰۰	۱۰۲	جمع

جدول ۱۲- نظر آزمودنی ها درباره میزان انتخاب بازیکنان تیم های ملی هندبال بر اساس معیارهای استعدادیابی

درصد تجمعی	درصد	تعداد	تعداد و درصد نظر
۰	۰	۰	خیلی زیاد
۱۱/۳	۱۱/۳	۱۱	زیاد
۵۶/۷	۴۵/۴	۴۴	متوسط
۷۸/۴	۲۱/۶	۲۱	زیر متوسط
۱۰۰	۲۱/۶	۲۱	کم
۱۰۰	۱۰۰	۹۷	جمع

جدول ۱۳- میزان موفقیت روش های جاری استعدادیابی که به صورت پراکنده برای ورزشکاران هندبال به کار می رود

از نظر آزمودنی ها

درصد و تعداد	تعداد	درصد	درصد تجمعی
خیلی زیاد	۲	۲/۱	۱/۲
زیاد	۱۵	۱۵/۵	۱۷/۵
متوسط	۴۹	۵۰/۵	۶۸
زیر متوسط	۲۳	۲۳/۷	۹۱/۸
کم	۸	۸/۲	۱۰۰
جمع	۹۷	۱۰۰	۱۰۰

جدول ۱۴- نظر آزمودنی ها درباره محل تمرکز سازمان استعدادیابی در کشور

تعداد و درصد	تعداد	درصد	درصد تجمعی
کمیته ملی المپیک	۶	۶/۱	۶/۱
فدراسیون های ورزشی	۱۷	۱۷/۲	۲۳/۲
آموزش و پرورش	۷۴	۷۴/۷	۹۸
شهرداری ها	۰	۰	۹۸
سازمان تربیت بدنی	۲	۲	۱۰۰
جمع	۹۹	۱۰۰	۱۰۰

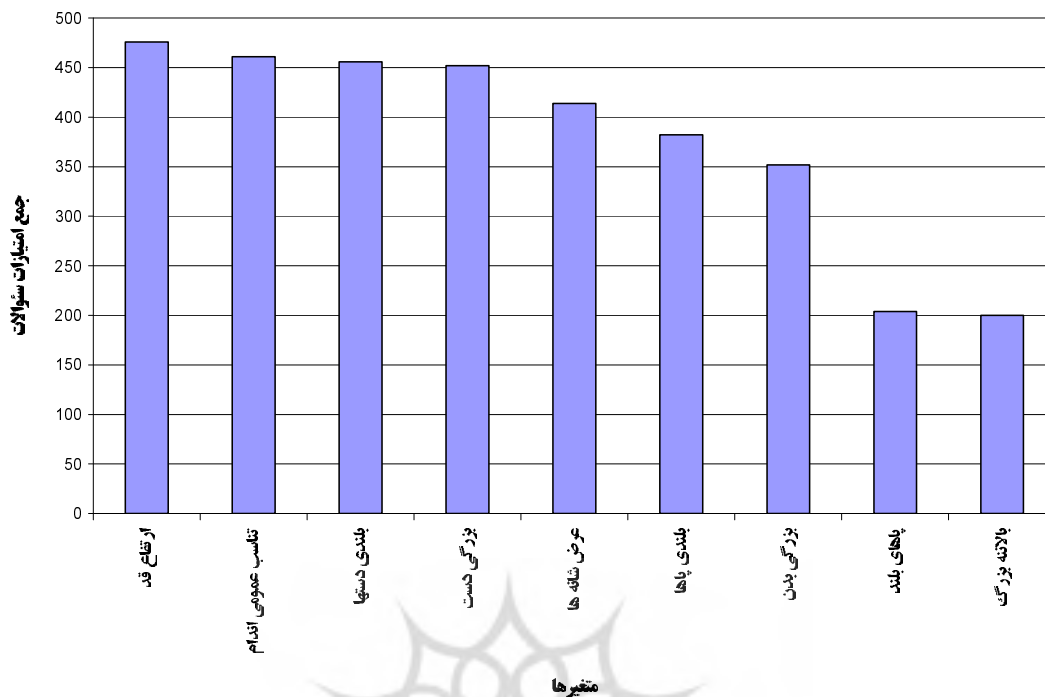
جدول ۱۵- اشکالات مهمی که کار استعدادیابی ورزشی در کشور با آن مواجه است از نظر آزمودنی ها

رتبه	جمع امتیاز	اولویت سوم (۱)		اولویت دوم (۲)		اولویت اول (۳)		تعداد و درصد نوع مشکل
		امتیاز	F	امتیاز	F	امتیاز	F	
اول	۱۲۰	۱۲	۱۲	۳۶	۱۸	۷۲	۲۴	عدم استفاده از افراد متخصص
دوم	۶۳	۱۰	۱۰	۲۶	۱۳	۲۷	۹	کمبود امکانات
سوم	۵۴	۹	۹	۱۲	۶	۳۳	۱۱	عدم برنامه ریزی اصولی
چهارم	۳۴	۱	۱	۶	۳	۲۷	۹	عملکرد ضعیف سازمان های ورزشی
پنجم	۳۱	۱	۱	۶	۳	۲۴	۸	عدم رعایت عدالت بین تیم ها و استان ها
ششم	۲۵	۵	۵	۸	۴	۱۲	۴	عدم هماهنگی بین سازمان های ورزشی
هفتم	۲۲	۴	۴	۶	۳	۱۲	۴	شناخت ناکافی ورزش هندبال
هشتم	۷	۱	۱	۶	۳	۰	۰	عدم همکاری خانواده ها
نهم	۵	۲	۲	۰	۰	۳	۱	عدم توجه به سن و آمادگی بازیکن

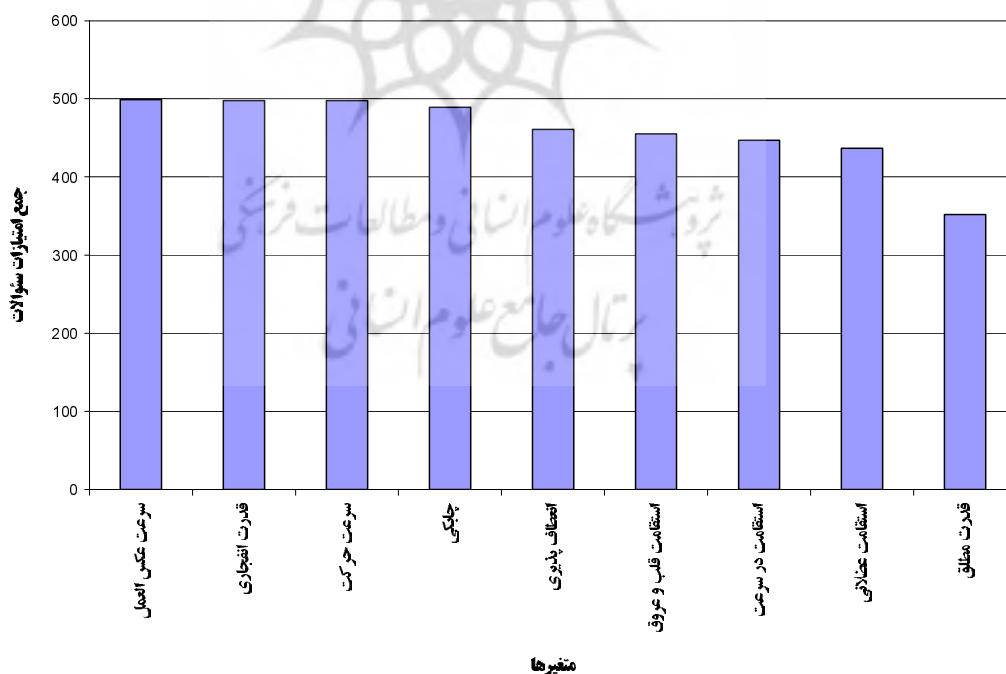
جدول ۱۶- وجود فعالیتهای استعدادیابی برای رشته هندبال در کانون های ورزشی آموزش و پرورش شهر - شهرستان

درصد تجمعی	درصد	تعداد	تعداد و درصد
۸	۸	۷	خیلی زیاد
۱۹/۵	۱۱/۵	۱۰	زیاد
۶۷/۸	۴۸/۳	۴۲	متوسط
۸۷/۴	۱۹/۵	۱۷	زیر متوسط
۱۰۰	۱۲/۶	۱۱	کم
۱۰۰	۱۰۰	۸۷	جمع

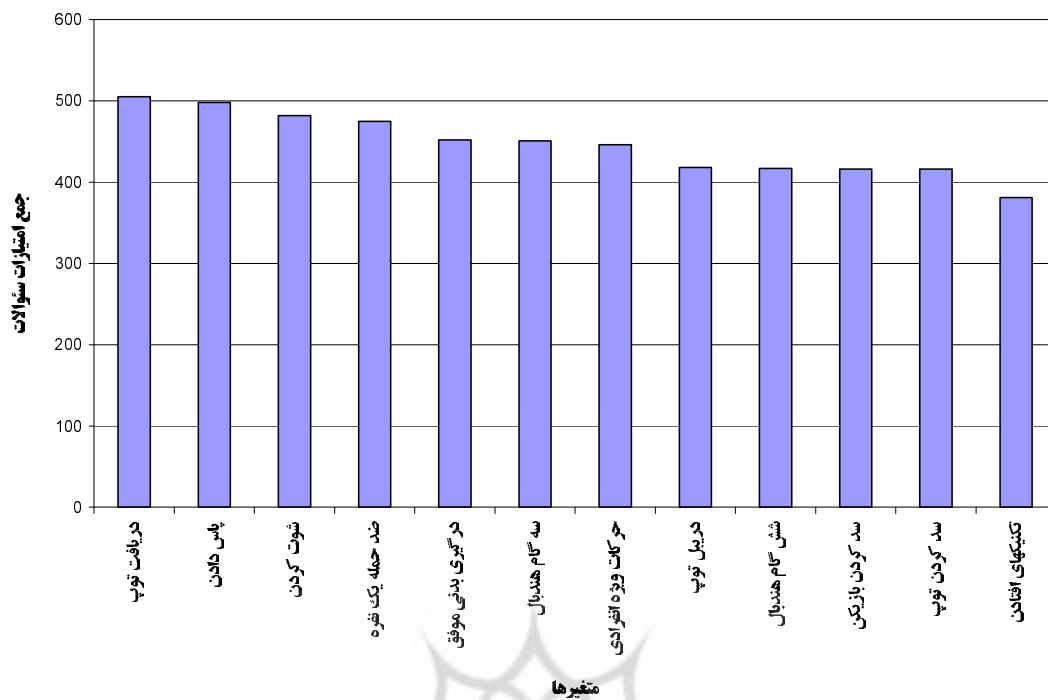
اولویت بندی متغیر های مهم در استعدادیابی هندبال تیمی

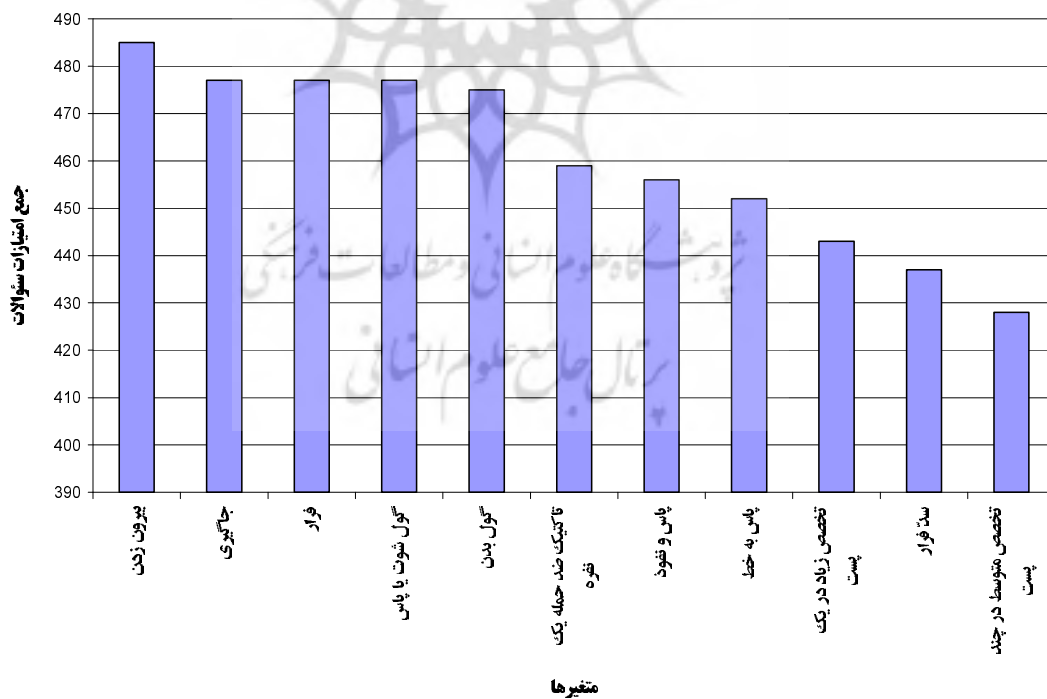
شکل ۶ - ارزش یابی عوامل مختلف پیکری به عنوان معیارهای استعداد یابی و رتبه بندی آن ها از دیدگاه آزمودنی ها

شکل ۷ - ارزش یابی عوامل مختلف آمادگی های عمومی بدنی به عنوان معیارهای استعدادیابی و رتبه بندی آن ها از دیدگاه آزمودنی ها

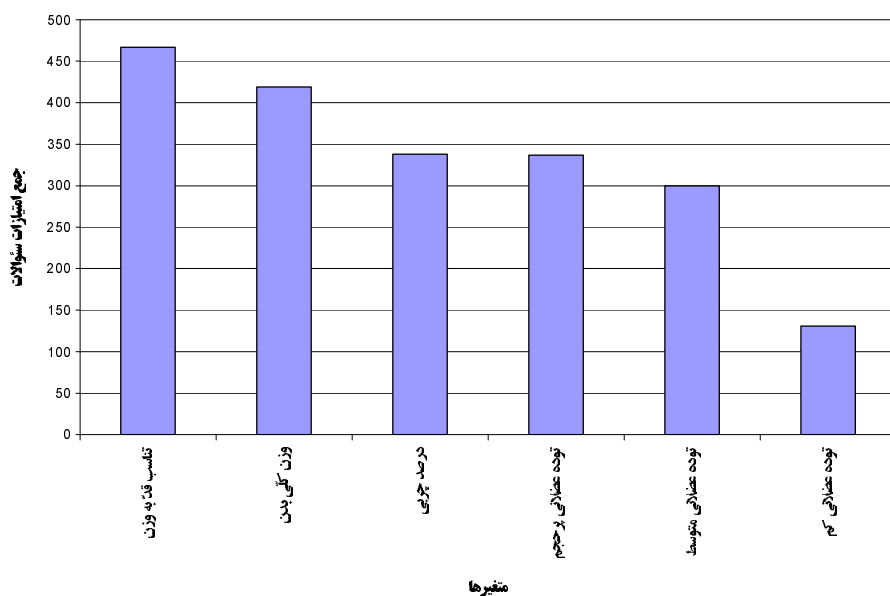

شکل ۸- ارزش یابی عوامل مختلف تکنیک های انفرادی به عنوان معیارهای استعدادیابی و رتبه بندی آن ها از دیدگاه

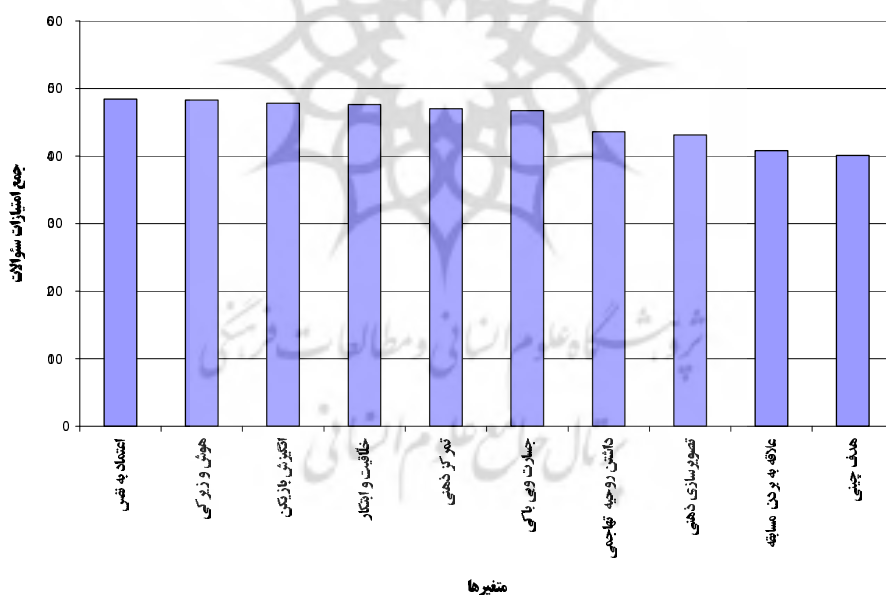

شکل ۹- ارزش یابی عوامل مختلف تاکتیک های انفرادی به عنوان معیارهای استعدادیابی و رتبه بندی آن ها از

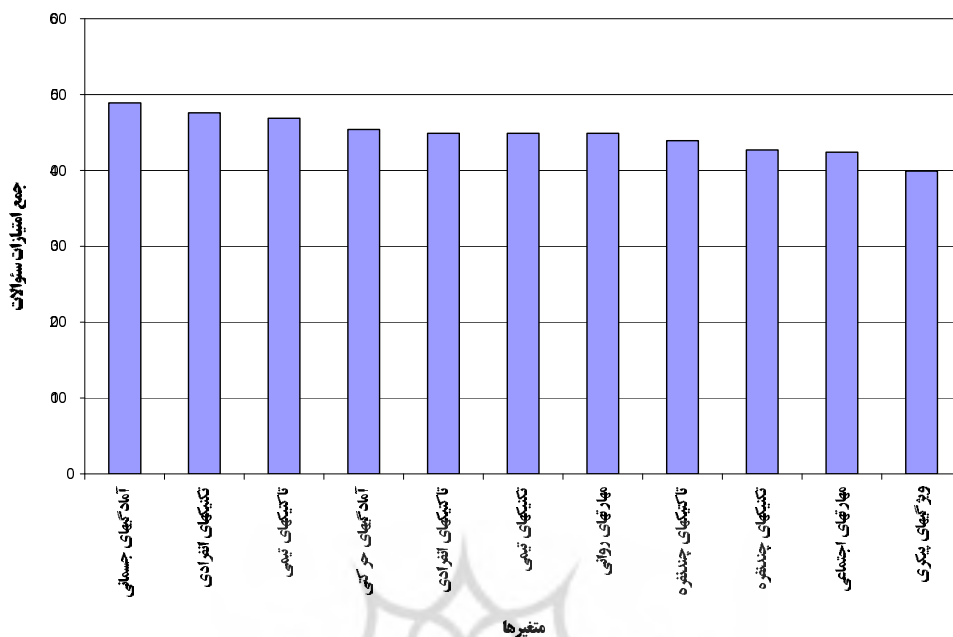
دیدگاه آزمودنی ها

شکل ۱۰- ارزش یابی عوامل مختلف ترکیب بدنی به عنوان معیارهای استعدادیابی و رتبه بندی آن ها از دیدگاه آزمودنی ها

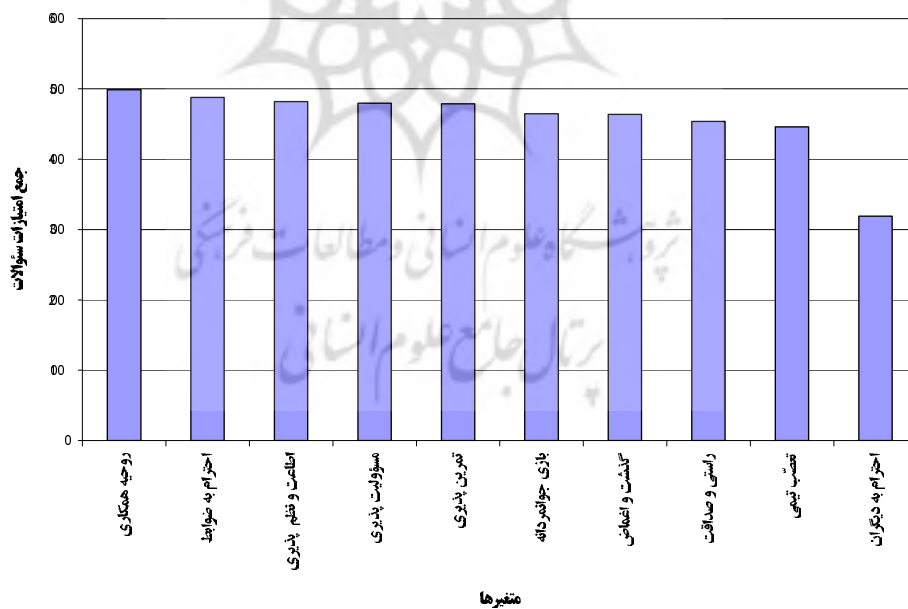

شکل ۱۱- ارزش یابی عوامل مختلف روان شناختی به عنوان معیارهای استعداد یابی و رتبه بندی آن ها از دیدگاه آزمودنی ها

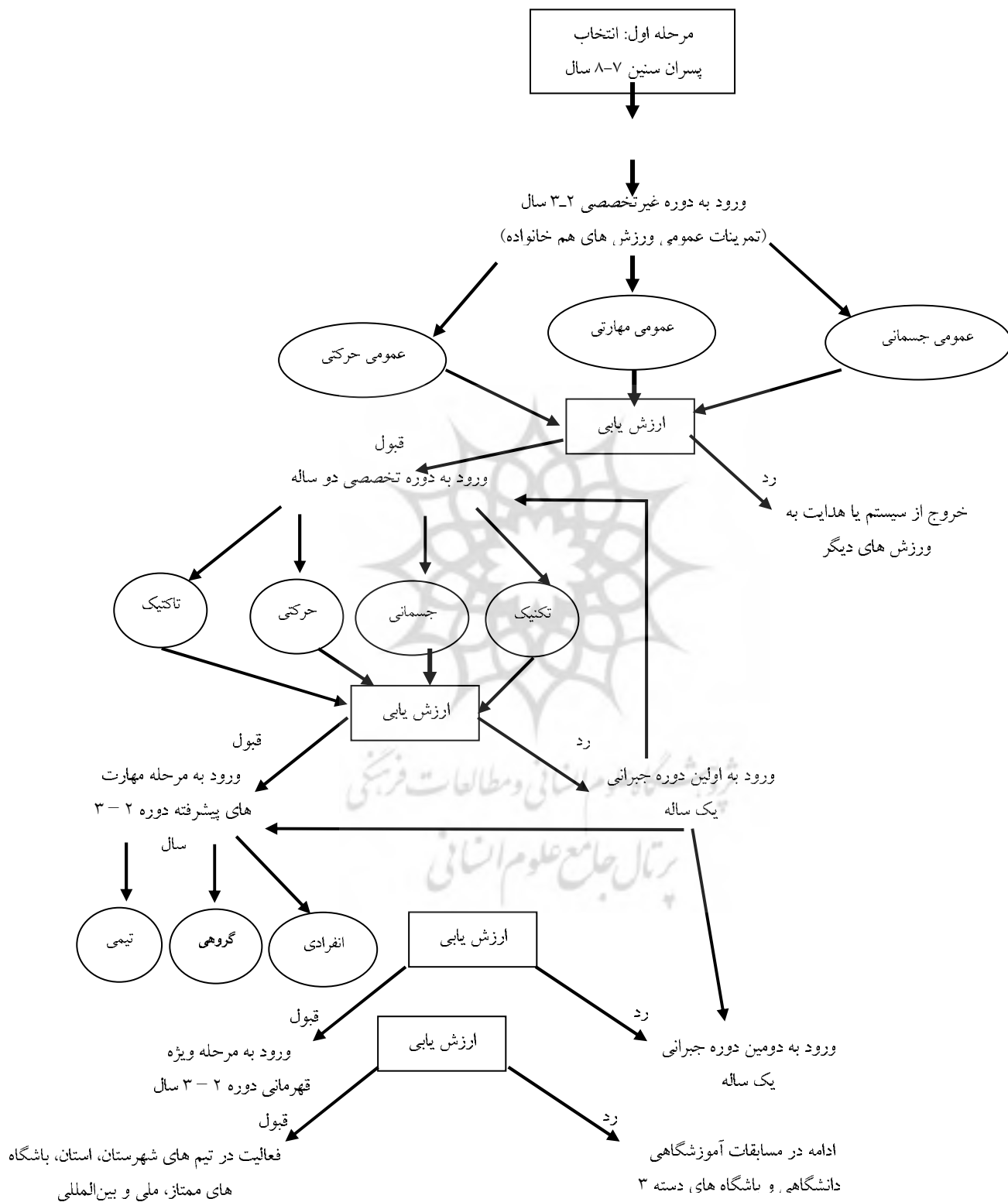
شکل ۱۲- ارزش یابی عوامل مختلف جامعه شناختی به عنوان معیارهای استعدادیابی و رتبه بندی آن ها از دیدگاه

آزمودنی ها

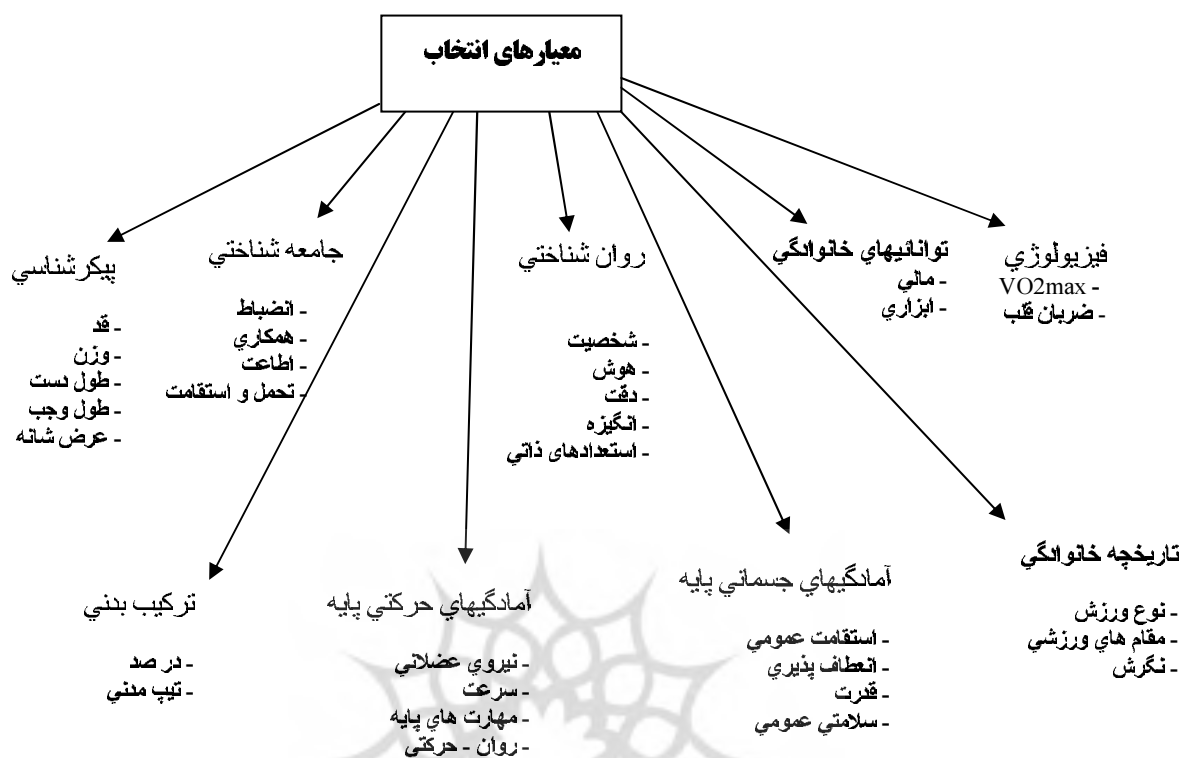

شکل ۱۳- ارزش یابی ابعاد کلی استعدادیابی در هندبال و رتبه بندی آن ها از دیدگاه آزمودنی ها

الگوی پیشنهادی استعدادیابی هندبال تیمی مردان

شکل ۱۴ - الگوی استعدادیابی در هندبال تیمی مردان

شکل ۱۵ - معیارهای انتخاب افراد مستعد برای ورود به دوره های استعدادیابی

بحث و نتیجه گیری

از کارهای فرانسیس گالتون (۱۸۶۹) در زمینه استعداد یابی که بگذریم به نوشته هارد من (۱۹۹۹) (۲۳) فعالیت های استعداد یابی در ورزش در سال های ۱۹۶۰ و به ویژه ۱۹۷۰ میلادی شکل علمی خود را به دست آورده است. در ایران نیز امر استعداد یابی ورزشی از زمان های پیدایش زورخانه و به ویژه در ورزش کشتی به گونه ای سستی جریان داشته است، ولی تفکر جلدی تر در این رابطه به سال های ۱۳۸۰ و بعد از آن بر می گردد (هادوی، ۱۳۷۸) (۱۱). قابل ذکر است که در سال های اخیر این امر قوت و سرعت بیشتری به خود گرفته است و فدراسیون های ورزشی از یک سو و مجامع عملی مانند پژوهشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی، از سوی دیگر، آن را در دستور کار خود قرار داده اند.

همان گونه که پلتولا در سال ۱۹۹۲ (۳۰) بیان کرده است، نوع و کیفیت استعداد برای رشته های مختلف ورزشی متفاوت است؛ لذا، تحقیق حاضر استعداد یابی در رشته هندبال سالی را به صورت تخصصی مورد مطالعه قرار داده است تا مانند سایر کشورها که از این روش در زمینه های مختلف ورزش نتایج قابل ملاحظه ای گرفته اند (آقا علی نژاد، ۱۳۷۹) (۱)، هندبال ایران نیز از آن سودمند گردد.

الگوهای استعداد یابی متعدد، توسط دانشمندان پیشنهاد شده اند که تقریباً همه آن ها بنای کار را بر بررسی عوامل ارثی (پایدار) و محیطی (تغییر پذیر) گذارده اند (براون ۲۰۰۱) (۲۸) و کار را در سه مرحله مقدماتی، میانی و پیشرفته تقسیم کرده اند (رینه و همکاران ۱۹۸۳) (۸۳) با استعانت این الگوها، در تحقیق حاضر نیز عواملی در زمینه های ارثی و محیطی هر دو مورد توجه قرار گرفته اند و از آن جا که هندبال ایران یک ورزش چند بعدی است (راسل ۱۹۹۰) (۹۰) عواملی مانند استعداد در ابعاد پیکری، ترکیب بدنی، آمادگی های عمومی بدن، ابعاد فنی تکنیک و تاکتیک هندبال و همچنین مهارت های روانی و اجتماعی در تحقیق حاضر مورد مطالعه قرار گرفته اند.

قابل ذکر است که یافته های تحقیق حاضر تنها مقدمه ای بر استعداد یابی در هندبال است، گام های بعدی شامل تعریف معیارها و تعیین متغیرهای عملکرد ورزشی، ساختن ابزار اندازه گیری معتبر و پایا برای آن ها (کروناخ ۱۹۵۱) به منظور ساختن نورم و نیمرخ برای ارزش یابی است.

بسیاری از محققین محققین بر روی مسافت های که یک بازیکن هندبال در طول دو نیمه، در یک مسابقه به اشکال مختلف می دود؛ مطالعه نموده اند و مقادیر این مسافت ها را برای پست های مختلف بازی بین ۳۵۰۰ تا ۷۰۰۰ متر بیان نموده اند (اسماعیلی ۱۳۷۴؛ کداستا، کونزاک و شیک،) (برای منبع به پانوشت مراجعه شود).^۱ در تحقیق حاضر نیز انواع استقامت عضلانی قلب و عروق و استقامت در سرعت جزو سه ویژگی مهم بازیکنان هندبال به دست آمده است. این یافته و هماهنگی آن با یافته های سایر پژوهشگران توصیه می کنند که در بین عوامل استعداد یابی در هندبال به استقامت عمومی بازیکنان توجه شود.

دانشمندان فرانسوی مانند دوفور و همکاران (۱۹۸۷) (۴۵) در تحقیقات خود روی بازیکنان ملی فرانسه دریافتند که مهم ترین عوامل موفقیت در هندبال بزرگی کف دست و بلندی قد است.

در تحقیق حاضر نیز این دو متغیر از نظر متخصصین طراز اول کشور در اولویتهای بالا قرار گرفتند. این نتایج توصیه می کنند که دست بزرگ برای یک هندبالیست امتیاز مهمی است که کار با توپ، کنترل و هدایت آن را برایش آسان می سازد. در مورد متغیر قد نیز ضرورت و اهمیت به همین اندازه است. زیرا برتری بازیکن را در یک درگیری فشرده بین حمله و دفاع تضمین می کند و علاوه بر آن، از جهات مختلف در موفقیت شوت یا ارسال توپ اثر گذار است.

علاوه بر قد، سنگینی وزن بازیکن نیز عامل دیگری است که او را موفق تر می سازد. دنگیلینگ (۱۹۹۰) (۴۲) در بازیکنان هندبال نخبه چین دریافت که بازیکنان بلند قد سنگین و عضلانی در دسته زنان و مردان، هر دو، عملکرد بهتری داشته اند. قابل ذکر است که در تحقیقات مواجر و همکاران (۱۹۹۴) (۷۸) معین گردید که بازیکنان هندبال به نسبت ورزشکاران والیبال و بسکتبال کوتاه قدرتر هستند ولی از نظر وزن بدن برتری دارند. تحقیق حاضر نیز در زمینه عوامل

۱- اسماعیلی، علیرضا (۱۳۷۴). توصیف نوع و سرعت مسافت های طی شده و شوت های بازیکنان در مسابقات بین المللی

هندبال دهه فجر - اراک. طرح پژوهشی دانشگاه تربیت معلم تهران

پیکری ارتفاع قد را در مقام اول و در زمینه عوامل ترکیب بدنی، تناسب قد به وزن را اول و وزن بدن را در مقام دوم پیدا کرده است.

این یافته ها با نتایج تحقیقات هلاتکی و هلدهاوس (۱۹۹۴) (۵۵) و هیتارا (۱۹۷۹) (به نقل از سلیمی ۱۳۷۵) همچنین گسلا (۱۹۸۳) (به نقل از جهان پناه ۱۳۷۶) روی تیم های هندبال مدال آور زنان دریازی های المپیک مونترال ۱۹۷۶ نیز همخوانی دارد. بنابراین می توان نتیجه گرفت که درانتخاب بازیکنان هندبال لازم است به متغیرهای قد و وزن توجه کافی مبذول گردد. البته در این رابطه باید طبق یافته همین پژوهشگران، به ویژه، هلاتکی و هلدهاوس که در تیم های موفق هندبال درصد چربی را کم و توده عضلانی را زیاد پیدا کرده اند نسبت این دو متغیر در تشکیل وزن بدن فراموش نشود.

محققین مختلف بلندی دست ها، عرض شانه ها و بزرگی کف دست ها را در بازیکنان هندبال مورد بررسی قرار داده اند. در تحقیق حاضر، بین عوامل پیکری مربوط به استعداد در هندبال بلندی دست ها مقام سوم، عرض شانه ها مقام پنجم و بزرگی کف دست ها مقام چهارم را داشته اند. تیم زنان اتریش که بهترین تیم در بازی های المپیک مونترال بوده است، در بین تیم های نروژ و لیتوانی که مقام های بالا را داشته اند دارای بلندترین دست ها و پهن ترین شانه ها بوده است. در دو تحقیق دیگری که امیرتاش (۱۳۷۵ الف و ۱۳۷۵ ب) (۳ و ۴) روی بازیکنان تیم های ملی جوانان و بزرگ سالان مردان به عمل آورد به این نتیجه رسید که بین ویژگی های پیکری با آمادگی های عمومی بدنی مانند دویدن، پریدن، پرتاب کردن، انواع استقامت و نیروی عضلانی که لازمه بازی هندبال است همبستگی آماری وجود دارد ($P=0/05$).

سلیمی در پژوهش خود روی ۶۲ نفر از بازیکنان تیم های ملی حاضر در اردوهای تدارکاتی و تیم های شرکت کننده در لیگ قهرمانی باشگاه های کشور در دسته زنان دریافت که وزن و قد بازیکنان در پست های مختلف بازی با یکدیگر متفاوت است ولی میانگین قد در این بازیکنان حدود ۱۶۵ و وزن آن ها حدود ۶۰ کیلوگرم بوده است. در مقایسه با تیم های حاضر در مسابقات آسیایی ۱۹۹۱ هیروشیما و چند تیم منتخب اروپایی این میانگین ها از هر دو دسته بازیکن در وزن و در قد کمتر بوده است (سلیمی ۱۳۷۵) (۱۰).

همین محقق میانگین طول دست را در این بازیکنان ۶۳/۷ سانتیمتر، عرض شانه را ۳۷/۹ سانتیمتر و کف دست را ۲۱ سانتیمتر به دست آورده است که این میانگین ها نیز در مقایسه با یافته های هلاتکی و هلدهاوس روی بازیکنان زن اروپایی از نظر طول دست برابر ۷۷ سانتیمتر و عرض شانه برابر ۳۸/۷ سانتیمتر اندازه های کمتری هستند.

برگمن در سال ۱۹۹۵ (۲۱) وضعیت اندازه های بدنی، آمادگی های جسمانی و حرکتی و مهارت های بازیکنان تیم ملی ایالات متحده را قبل از شرکت در بازی های المپیک ۱۹۹۶ آتلانتا مورد مطالعه قرار داد.

در این مطالعه، میانگین های قد، وزن، طول و جیب، طول دست، پرش عمودی ایستاده را به ترتیب ۱۸۸/۳ سانتیمتر ۹۲/۵۷ کیلوگرم، ۲۴ سانتیمتر، ۹۹/۲ سانتیمتر و ۶۲/۲ سانتیمتر به دست آورد. دنیکو و همکاران نیز میانگین های قد و

وزن بازیکنان ملی هندبال کرواسی را که از تیم های طراز اول جهان است به ترتیب ۱۹۲ سانتیمتر و ۹۰/۶ کیلوگرم به دست آوردند. تحقیقات امیرتاش (۱۳۷۵) (۴) روی بازیکنان تیم ملی هندبال بزرگ سالان مردان نشان داد که میانگین های قد و وزن به ترتیب بین ۱۸۰ تا ۱۸۶ سانتیمتر و بین ۷۵ تا ۸۲ کیلوگرم در پست های مختلف بازی است. در بین بازیکنان نخبه هندبال مقطع متوسطه نیز جهان پناه (۱۳۷۶) (۸) میانگین های قد و وزن را به ترتیب ۱۷۹ سانتیمتر و ۷۱ کیلوگرم پیدا کرد. اینک، با توجه به مقام های تیم های یاد شده تفاوت هایی که در اندازه های مختلف پیکری آن ها مشاهده می شود می توان دریافت که هر چه تیم ها در سطح بالاتری هستند قد و وزن و سایر ویژگی های پیکری آن ها ابعاد بزرگ تری دارند.

بیاناتی در سال ۱۳۷۵ (۷) هندبال را از دیدگاه بیومکانیک مورد مطالعه قرارداد و دریافت که در ۹۴ نفر بازیکن مرد لیگ دسته اول باشگاه های ایران، بین اندازه قد با متغیرهای بیومکانیکی و سایر اندازه های بدنی و عملکرد در شوت رابطه معنی داری وجود دارد. همچنین پیدا کرد که ویژگی های پیکری مانند قد، وزن، سرعت، قدرت و اندازه و جنب دست با کسب نتیجه تیمی در مسابقات مرتبط می باشند که مؤید یافته های امیرتاش (۱۳۷۵) (۴۳) در همین رابطه هستند. این یافته ها، همراه با نتایجی که از تحقیق حاضر به دست آمد تاکید مجددی بر اندازه های پیکری به عنوان عوامل تعیین کننده استعداد در ورزش هندبال سألنی است.

در تحقیق حاضر پیشنهاد گردید که سرعت عکس العمل، قدرت انفجاری و سرعت حرکت به ترتیب بین عوامل آمادگی های عمومی بدن مقام های اول، دوم و سوم را دارا هستند. با این ترتیب، از نظر متخصصین شرکت کننده در تحقیق، ورزش هندبال در گام نخستین سرعتی و انفجاری است. لویو و همکاران (۱۹۹۶) (۶۸) ضربان نبض بازیکنان هندبال ایتالیایی را بین ۱۴۰ تا ۲۰۰ ضربه در دقیقه و سطح لاکتات آن ها را ۴ میلی مول ثبت کرده اند. دلامارچ و همکاران (۱۹۸۷) (۴۱) سطح لاکتات را در بازیکنان لیگ هندبال فرانسه بین ۴ تا ۹ میلی مول در لیتر و سایر پژوهشگران آن را تا حدود ۱۰ میلی مول گزارش کرده اند (کار دینال (۲۰۰۰) (۳۲). از دیگر ویژگی های بازیکنان نخبه که در تحقیق حاضر معین گردید، روحیه همکاری، احترام به ضوابط و اطاعت و نظم پذیری در حیطه عوامل جامعه شناختی و اعتماد به نفس، هوش و زیرکی و انگیزش در حیطه عوامل روان شناختی می باشند. فدراسیون هندبال کانادا (۱۹۹۸) (۳۱) نیز عوامل روانی و اجتماعی را به عنوان معیارهای انتخاب بازیکنان تیم ملی هندبال در نظر گرفته است. تنبام و همکاران (۱۹۹۳) (۹۷) نیز هوش، تمرکز و حافظه کوتاه مدت بازیکنان هندبال را تحقیق کرده و رابطه معنی داری بین آن ها و پاره ای از آمادگی های بدنی مانند دویدن پیدا کرده اند.

علاوه بر مشخصه های پیکری و ترکیب بدنی تحقیقات زمینه های فیزیولوژی وابسته به استعداد در هندبال را نیز مورد بررسی قرار داده اند. به عنوان نمونه دکار و همکاران (۱۹۸۷) (۴۰) ظرفیت هوازی، حداکثر اکسیژن مصرفی و ظرفیت غیر هوازی را در بازیکنان هندبال الجزایری که از تیم های خوب جهان هستند اندازه گیری کرده اند و دریافتند که میزان آن ها در بازیکنان چهار تیم اولی لیگ ملی بیشتر از بازیکنان چهار تیم آخر است. نتایج تحقیق حاضر نیز نشان می دهند که از دیدگاه متخصصان طراز اول هندبال استقامت قلب و تنفس و عوامل سلامتی عمومی مانند درصد چربی

از عوامل همبسته به استعداد در هندبال می باشند و بالاخره در بین ابعاد کلی استعدادیابی آمادگی عمومی بدنی مانند قدرت، سرعت و نیرو و استقامت عمومی مقام اول را بین سایر ابعاد دارا می باشد، تکنیک های انفرادی دارای مقام دوم و تاکتیک های تیمی مقام سوم را دارد.

طبق نظر ۷۴/۷ درصد آزمودنی ها سازمان استعداد یابی کشور باید در وزارت آموزش و پرورش متمرکز شود و استعداد یابی هندبال باید در دو سال آخر دبستان انجام گردد. راجر مورلند نیز در مقاله خود تحت عنوان «استعداد یابی در مالزی» در سال ۱۹۹۴ بیان می کند که وزارت آموزش و پرورش مالزی عهده دار کار استعدادیابی ورزشی در مدارس این کشور بوده است.

سن آغاز استعداد یابی برای رشته های مختلف را آقا علی نژاد (۱۳۷۹) (۲) بین ۳ تا ۱۰ سالگی و جاش (۱۹۹۰) (۶۲) از سن ۷ سال به بعد بیان کرده است که با یافته های تحقیق حاضر نزدیک است. البته تردیدی نیست که عوامل متعدد دیگری مانند رشد، انگیزه و امکانات در برواستعداد و جذب نوجوانان به برنامه های استعداد یابی نقش قابل توجه دارند. با این حال از مجموع الگوهایی که برای استعداد یابی وجود دارد سه مرحله رامی توان مشاهده کرد: مرحله اول بین سنین ۳ تا ۱۰ سال، مرحله میانی بین سنین ۱۰ تا ۱۶ سال و مرحله پیشرفته از ۱۶ سال به بعد. اختلاف یافته های تحقیق حاضر با این نظرات در این است که الگوی استعدادیابی پیشنهادی در چهار مرحله بین سنین ۷ تا ۱۸ سال تنظیم گردیده و در آن دوره های جبرانی پیش بینی شده است.

پیشنهادات برخاسته از نتایج تحقیق

۱- میزان ۸۰ درصد از آزمودنی ها نظرداده اند که استعداد یابی در هندبال اهمیت خیلی زیاد دارد ولی اطلاعات اکثریت آن ها در این رابطه از متوسط تا کم بوده است. بنابراین پیشنهاد می شود مقامات مسئول برای آموزش بیشتر این مربیان درباره استعداد یابی و اثرات آن در پیشرفت هندبال کشور اقدام کنند.

۲- حدود ۸۶ درصد آزمودنی های استعداد یابی را در آموزش و پرورش و برای سنین دو سال آخر دبستان تا پایان دوره راهنمایی نظر داده اند. پیشنهاد می شود معاونت ورزش، بهداشت و سلامتی این وزارتخانه در این باره اقدام کند.

۳- آزمودنی ها اولویت اهمیت معیارهای استعداد یابی را به طور کلی آمادگی های بدنی، عوامل پیکری و هوش و استعداد عمومی اعلام کرده اند. توصیه می شود در انتخاب بازیکنان به عوامل جسمانی پیکری و ویژگی های روانی - اجتماعی هر دو توجه شود.

۴- اکثریت آزمودنی ها به کمبود واحدهای اداری - تخصصی استعداد یابی در شهرستان ها، کمبود افراد متخصص در مراکز موجود و ضعف علمی آن ها اشاره کرده اند. توصیه می شود سازمان دهی بهتری در واحدهای تخصصی تربیت بدنی در این باره معمول گردد.

۵- میزان ۸۶ درصد آزمودنی ها وجود کانون های ورزشی را در آموزش و پرورش محل خود تایید کرده اند و اکثریت آن ها اجرای هندبال را در این کانون ها نیز تایید کرده اند ولی اجرای استعداد یابی و استفاده از افراد متخصص را به

طور عمومی در ورزش هندبال به صورت ویژه ناکافی دانسته‌اند. این یافته‌ها پیشنهاد می‌کنند در کانون های ورزشی آموزش و پرورش در این باره توجه بیشتر مبذول گردد.

۶- از نظر آزمودنی ها، در بین عوامل پیگیری قد، تناسب عمومی اندام، بلندی دست ها، بزرگی و جب و عرض شانه ها، به ترتیب اولویت های اول تا پنجم ر اداشته اند. پیشنهاد می‌شود در انتخاب بازیکن هندبال به این ویژگی ها توجه شود.

۷- از نظر آزمودنی ها، در بین عوامل آمادگی های عمومی بدن، سرعت عکس العمل، قدرت انفجاری، سرعت حرکت، چابکی و انعطاف پذیری مقام های اول تا پنجم ر اداشته اند. این یافته ها نیز توصیه می کند در انتخاب بازیکن هندبال به چنین ویژگی هایی توجه شود.

۸- در بین تکنیک های انفرادی هندبال، آزمودنی ها نظر داده اند که اولویت های اول تا پنجم به ترتیب به دریافت، پاس، شوت، ضد حمله یک نفره و درگیری بدنی موفق تعلق دارند. این یافته ها پیشنهاد می کنند در شناسایی و تمرینات بازیکنان هندبال به این موارد توجه گردد.

۹- در بین تاکتیک های انفرادی هندبال، آزمودنی ها نظر داده اند که اولویت های اول تا پنجم به ترتیب به بیرون زدن، فرار، گول شوت و پاس، جاگیری و گول بدن تعلق دارند. این یافته ها نیز مرکز توجه را از بابت تاکتیک های انفرادی در انتخاب و پرورش بازیکنان هندبال روشن می سازند.

۱۰- از نظر آزمودنی ها، در بین عوامل مربوط به ترکیب بدن، اولویت های اول تا پنجم به ترتیب به قد، وزن کل بدن، درصد چربی، توده عضلانی پرحجم و یا متوسط تعلق دارد. این یافته ها نیز تأیید می کنند که در انتخاب بازیکنان هندبال این متغیرها باید مورد توجه قرار گیرند.

۱۱- آزمودنی ها نظر داده اند که بین عوامل مختلف روان شناختی استعداد یابی در هندبال متغیرهای اعتماد به نفس، هوش و زیرکی، انگیزش، خلاقیت و ابتکار و تمرکز ذهنی به ترتیب در اولویت های اول تا پنجم قرار دارند. بنابراین قابل توصیه است که در انتخاب استعداد ها در ورزش هندبال سالنی به این ویژگی های روانی توجه شود.

۱۲- در بین عوامل جامعه شناختی مربوط به استعداد در هندبال، از نظر آزمودنی ها، روحیه همکاری، احترام به ضوابط، اطاعت و نظم پذیری، مسیولیت پذیری و تمرین پذیری اولوئتهای اول تا پنجم را داشته اند. لذا توصیه می‌شود این ویژگی های جامعه شناختی در انتخاب بازیکن هندبال مورد نظر قرار گیرند.

۱۳- در بین ابعاد کلی وابسته به استعداد نیز آزمودنی ها به آمادگی های جسمانی تکنیک های انفرادی، تاکتیک های تیمی، آمادگی های حرکتی و تاکتیک های انفرادی اولویت های اول تا پنجم را داده اند. این یافته ها نیز پیشنهاد می کنند که در انتخاب بازیکنان هندبال از آزمون هایی که این ابعاد را اندازه می گیرند استفاده گردد.

۱۴- بیشترین همبستگی آماری بین ابعاد کلی پیکری با متغیرهای عرض شانه ها و بلندی دست ها، بین بُعد کلی آمادگی های عمومی بدن با متغیر استقامت قلب و تنفس، بین بُعد کلی تکنیک های انفرادی با متغیرهای سد کردن توپ و بازیکن، بین بُعد کلی تاکتیک های انفرادی با متغیرهای فرار و گول، بین بُعد کلی ترکیب بدنی با متغیر درصد

چربی، بین بُعد کلی روان شناختی با متغیرهای تمرکز، خلاقیت و زیرکی، و بالاخره بین بُعد کلی جامعه شناختی با متغیرهای اطاعت و صداقت پیشنهاد می کنند که برای پیشگویی این ابعاد کلی از این متغیرها استفاده شود.

پیشنهاد برای تحقیقات دیگر

هر یک از عوامل و ابعاد وابسته به استعدادیابی در هندبال که در تحقیق حاضر شناسایی شده است به اجزاء قابل اندازه گیری تفکیک شود و به صورت عملیاتی تعریف شود.

معیارهای عملکرد در هر یک از این متغیرها در درجات مختلف و برای سنین رشدی متفاوت با دقت تعیین گردد تا ارزش یابی آن ها ترجیحاً به صورت کمی قابل اجرا شود.

برای اندازه گیری این متغیرها ابزار اندازه گیری ساخته شود و اعتبار و پایایی هر کدام محاسبه گردد.

برای هر کدام از عملکردها به عنوان متغیر معیار، متغیرهای پیشگو برای سطوح مختلف توانایی و سنین متفاوت رشدی طبق محاسبات آماری تعیین شوند و براساس آن ها معادله های رگرسیون ساخته شوند تا بتوان عملکرد آینده را برای هر کدام پیش بینی کرد.

در تحقیقات دیگر این معادله های رگرسیون به آزمایش گذارده شوند و در مطالعات طولی دقت و صحت کار آن ها روی بازیکنان عملاً آزمایش شوند.

در فواصل زمانی، معادله های دگرسیون چند متغیره مورد استفاده نوسازی و روز آمد شوند.

منابع

- ۱- آقاعلی نژاد، حمید (۱۳۷۹). استعدادیابی در ورزش، مقاله ارایه شده در نخستین کنگره بین المللی تربیت بدنی و علوم ورزشی دانش آموزان دختر - تهران.
- ۲- امیرتاش، علی محمد (۱۳۷۵ الف). ویژگی های پیکرشناسی و آمادگی های عمومی بدنی قهرمانان هندبال جوانان در دسته مردان و تهیه نورمهای استاندارد، طرح پژوهشی دانشگاه تربیت معلم تهران.
- ۳- امیرتاش، علی محمد (۱۳۷۵ ب). تحلیل وضعیت آمادگی های بدنی بازیکنان ملی هندبال مردان در دسته بزرگسالان و تهیه نورمهای استاندارد، طرح پژوهشی دانشگاه تربیت معلم تهران.
- ۴- امیرتاش، علی محمد (۱۳۸۱). رتبه افراد در گروه و تهیه نورمهای ورزشی. جزوه درسی، دانشکده تربیت بدنی و علوم ورزشی دانشگاه تربیت معلم تهران.
- ۵- بیاتانی، ابراهیم (۱۳۷۵). ارتباط بین قد و جنبه های ارزشمند فیزیکی و بیومکانیکی بازیکنان زنده هندبال ایران، پایان نامه کارشناسی ارشد تربیت بدنی، دانشگاه تربیت معلم تهران.
- ۶- جهان پناه، محسن (۱۳۷۶). پیکرشناسی و آمادگی های عمومی بدنی ورزشکاران پسر شرکت کننده در مسابقات قهرمانی هندبال آموزشگاههای کشور مقطع متوسطه و تهیه نورمهای استاندارد، پایان نامه کارشناسی ارشد تربیت بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران.

- ۷- ساعتچی، محمود - مترجم - (۱۳۷۵)، روانشناسی بهره وری (جلد ۲)، نشر ویرایش، تهران.
- ۸- سلیمی، فرح (۱۳۷۵). مقایسه ویژگی های پیکرشناسی و آمادگی های عمومی بدنی بازیکنان پسته های مختلف بازی هندبال همبستگی بین آن ها و تهیه نوزمهای استاندارد برای بازیکنان ورزیده باتوان، پایان نامه کارشناسی ارشد تربیت بدنی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران.
- ۹- شاهین، علی (۱۳۸۱). بررسی وضعیت پیکرشناسی و آمادگی های عمومی بدنی بازیکنان تیم های ملی هندبال بزرگسالان و جوانان، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان. صص ۱۳۱-۱۵۸.
- ۱۰- گنجی، حمزه (۱۳۶۹). روانشناسی تفاوت های فردی، تهران: بعثت.
- ۱۱- هادوی، فریده (۱۳۷۸). تحلیل متخبی از روش های استعدادیابی برای دوهای سرعتی و استقامتی در پسران جوان، رساله دکتری دانشگاه تربیت معلم تهران.
- 12-Abernethy, B. (1987). Selective Attention in Fast Ball SPorts II. On ExPter Novice Differences, Australian Journal of Science and Medicine in SPort, 19, 7-16.
- 13-Bar-Or, O. (1975). Predicting Athletic Performance. The Phsician and SPort Medicine, 3, 81-85.
- 14-Bergemann. B. (1995). Analysis of Selected Physical and Performance Attributes of the United States OlymPic Team Handball Players: Preliminary Study, WWW.handball.com, 1-5.
- 15-Brown, Jim (2001). SPorts Talent, How to Identify and DeveloP Outstanding Athletes Human Kinetics.
- 16-Burgess, Online Journal [http://www. Faccioni. Com/Reviews /talentid.htm](http://www.Faccioni.Com/Reviews /talentid.htm). 3.3.2001.
- 17-Canadian Team Handball Federation (1998). Handball Information, WWW.cthf
- 18- Dekkar. N, Brikci. A, Hanifi. R (1988). About APPraisal AsPects of the Physical Value of Algerian Handballers, Science et motricite, 5, 23-30.
- 19-Deng-Peiling (1990). A Study of SomatotyPes of Chinese Elite Handball Players, SPorts Science, 10(2), 48-53.
- 20-Dereke, b. (1982, June). ExPrienCe from a Selection of Talented Children and Youth for Training in Prformance SPort. PaPer Presented at the International Conference on Selection and PreParation of SPort Talent. Bratislava Czchoslovakia.
- 21-Dufour. A.B, Rouard. A, Pontier.J, Maurin. L (1987). MorPhological Profile of French Elite Handball Players, Science et motricite, 2,3-9.

- 22-Gimbel, B. (1976). Possibilities and Problems in SPort Talent Detection Research. *Leistungs sPort* 6, 159-160.
- 23-Hardman, ken (1999). SPort for All or SPort for Some, PaPer Presented in the 2 nd. International Congress on P.E. and sPort sciences, Tehran.
- 24-Hlatky. S & Holdhaus. H (1994). Somatic Characteristic of ToP Class EuroPeen Women Handball Players, *Handball*, 74-79.
- 25-Jarver, J. (1981). Procedurds of Talent Identification in USSR, *Modern Athete and Coach*, 19(1), 3-6.
- 26-Jarver,J.(1982).Do We Need Talent Identification.Modern Athlete and Coach, 20 (1) , Jan. 1992, 7-8.
- 27-Joch, W. (1990). Problems of the Training of Young Athletes and Talent Promotion Beacker, H. (Ed): *SPort in kids-und Jugerdaler: Ungaeich- Deutsches SumPosium.*, BudaPest, PP. 19-24.9-8.
- 28-MontPetit, R., and Cazorla, G. (1982). La Detection du Talent en Natation. *La Revue de l'Entraîne* 5, 26-37.
- 29-Muaiger. AO, Ragheb. MA, al-Marzooq. G. (1994). Body ComPosition of Athletes in Bahrain, *Br. J, SPorts. Med*, 28, 157-159.
- 30-Peltola, E. (1992). Talent Identification, *New studies in Athletics*, London, 7 (3) , sePt. 1992, 7-12.
- 31-Regnier , G. and Salmela , J.H. (1983). Detection de Talent au Baseball (Talent Detection in Baseball) , *Revue de L' Entraîneur*. 6,13-20.
- 32-Russell, K. (1989). *Althletic Talent: Form Detection to Perfection*, SPort Gloucester, Canada.
- 33-Russell. S.J. (1990). Athlete's Knowledge in Task PercePtion , Definition and Classification. *Internationl Journal of SPourt Psychology* , 21, P.93.
- 34-Shan (1992). *Scientific Idenfitication of SPort Talent*. Beiging, China.
- 35-Tenebaum. G. et al (1993), *The RelationshiP Between Cognitive Charactristics and Decision Making*, *Canadian Journal of APPLIED Physiology*, 18(1), 48-62.